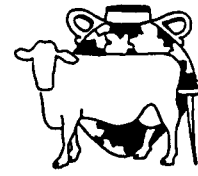

חדשות מן העבר

זכרונות מההדרכה בגידול בקר (3)

דורך שפירא – מדריך לגידול בקר, בגמלאות

על מספרים וחישובים בהדרכה בגידול בקר נקודות מבט שונות לחישובים

עם חליבה לקו חלב. מנהלי החווה רצו לשפץ את הביתן ולשנות את הציוד, במתכונת דומה לזו שהיתה מקובלת במשקים בישראל.

אדגיש שהמשאבים הכספיים שעמדו לרשותנו היו מוגבלים. באותה תקופה, משקים רבים בארץ החליפו את צנצנות החליבה מצנצנות קטנות של 20 ליטר כ"א לצנצנות גדולות בנפח 30 ליטר כ"א, כך שהיה ניתן להשיג צנצנות קטנות במחיר סמלי.

הצעתי להסב את החליבה לצנצנות והיה נראה לי שניתן להסתפק בצנצנות קטנות (וזולות), זאת בהנחה שאפשר יהיה לחלוב גם שתי פרות עוקבות לאותה צנצנת.

מנהל החווה עמד על כך שהוא רוצה צנצנות גדולות. למרות טענתי שהדבר ייקר מאד את עלות הפעולה ללא כל הצדקה כלכלית, הוא התעקש לקנות צנצנות גדולות. כאשר שאלתי אותו, מה הסיבה לכך, הוא הסביר לי שעם צנצנות גדולות, אפשר יהיה לחלוב קבוצה שלמה (כ־40 פרות ל־8 צנצנות, ללא צורך במשלוח החלב באמצע החליבה).

מספר חדשים אחרי מלחמת ששת הימים הוחלט במוסדות המתאימים, להתחיל בנסיונות להדרכה חקלאית בשטחי הגדה המערבית.

במסגרת זאת, התבקשתי לערוך ביקור הדרכה בחווה חקלאית על יד יריחו אשר נקראה חוות מוסה עאלמי ו/או בית היתומים שליד יריחו.

בחווה היתה רפת, אשר כללה כ־150 פרות, רובן מהגזעים ג'רוי וגרנסי, אשר חלבן עתיר בשומן וחלבון ומשמש בעיקר לייצור גבינות. התנובה נמוכה בהרבה מתנובת הבקר ההולשטיין־פריזי.

כפי שנמסר לנו, התנובה בימים כתקנם היתה 15–16 ליטר לפרה ביום, או 8–7 ליטר בחליבה. דובר על תנובה של 4500–4000 ליטר לפרה בתחלובה.

בעת הביקור, שהיה כאמור מספר חדשים אחרי המלחמה, שבה הפרות סבלו מתזונה לקויה והונחה בטיפול, התנובה היתה רק 4–3 ליטר לפרה בכל חליבה.

במשק היה ביתן־חליבה ישן מטיפוס טנדם

מספר הפרות ברפת

יותר, התנובה כמעט שלא עלתה. לאחר בדיקה מעמיקה של הנושא, הגענו להשערה, שהדבר נובע מהזנה לא מספקת ובעיקר לא מאוזנת של הפרות במושבים האמורים. לצורך תיקון הדבר הוחלט להיכנס

בסוף שנות הששים ובתחילת שנות השבעים הסתמנה עליה ניכרת של תנובות החלב של הפרות בישראל. אולם התהליך של העלאת התנובות בלט בעיקר ברפתות הקיבוציות ובמושבים הוותיקים, ואילו במושבים הצעירים

הימים ביקרתי באחד המשקים וראיתי שבחצר
וברפת ישנן כ־10 פרות מבוגרות, בנוסף לבני
הבקר.

כאשר ישבנו לתכנן את ההזנה ושטחי
הזריעה, שאלתי את המתישב כמה פרות יש לו
והוא ענה לי שיש לו 6 פרות.

מאחר שהיה לי עניין רב להכין את תכנית
ההזנה בצורה הטובה והמדויקת ביותר הרשיתי
לעצמי להעיר שבעת הסיור התרשמתי שברפת
ובחצר יש יותר מ־6 פרות.

על כך ענה לי המתישב: "אמנם ברפת יש 10
פרות. אבל רק 6 הן שלי, ארבע פרות הן של
החצר".

לתוכנית מסודרת של תכנון ההזנה במשק
המושבי, דבר שהצריך תכנון וביצוע של לוחות
ירק, כולל תכנון וביצוע לוחות זריעה, וכן מעקב
אחרי מספר הפרות ובני הבקר במשק.

הסתבר לנו, שמתישבים רבים מעדות
ומגזרים מסויימים נמנעים מלספור את ראשי
הבקר (ולדבר על כך) בגלל גישות מסורתיות
לנושא. מסבה זו היינו נוהגים להעריך את מספר
הפרות ובני הבקר במסגרת הביקורים במשקים.
אזכיר עוד, שבמשקים שנתמכו על ידי
הסוכנות היו פרות שנמסרו למתישב כאילו
בהשאלה, כגרעין להקמת העדר. פרות אלה היו
שייכות באופן רשמי לסוכנות, אולם היו
בטיפול ואחזקת המתישב לכל דבר. באחד